

De Preekstoel, heilige huisjes Herentals

24/7/2012 Lisbet Lenaers

Christelijk gelovig zijn betekent voor mij ...

Dat ik gelovig ben, daar moet ik niet lang over nadenken! Maar wat dat dan betekent... Moeilijk te verwoorden, woorden lijken nooit genoeg te zeggen. Ik ga toch proberen en zal veel woorden gebruiken.

Geloven is voor mij in de eerste plaats: durven, soms tegen beter weten in. Vanavond bvb: of ik op de preekstoel wou staan? Durven!

Toen ik 15 jaar geleden, op m'n 19de op kot uit de venster viel en rollend verder moest, veranderde er veel. Waar ik het meest schrik van had, en nog steeds het meest mee worstel: 'de blik van de mensen'. 'Wat zullen ze zeggen?' en vooral 'Wat zouden ze denken?'. De eerste keer gaan winkelen met m'n rolstoel, de eerste keer een terrasje, terug op café, terug naar school,... 't Is moeilijk uit te leggen maar ik wist, of toch ik hoopte; nee: ik geloofde dat ik die drempels niet alleen over moest. De nabijheid van m'n familie, de steun van m'n vrienden, men Lieve Heer. Ik was niet alleen, ik werd gedragen, en dat gaf me durf. Durf om te geloven!

Misschien moet ik eerst vertellen hoe het met m'n geloof zat, zo op m'n 19de. Als Limburgse werd ik braaf katholiek opgevoed, elke zondag naar de kerk. Als puber had ik haast vanzelfsprekend veel twijfel en kritiek. Eens op kot had ik niet meer zoveel met de kerk, toch niet bewust of expliciet. Maar in het ziekenhuis, na -en naar mijn gevoel tijdens- de weken coma, was Hij er. Ik zeg nu Hij, ook al kon ik dat toen niet, en is het nog steeds niet evident.

Pas toen ik na m'n studies de zaterdagcursus godgeleerdheid volgde, leerde ik Hij zeggen, en durfde ik mijn ervaringen zien in een Bijbels en institutioneel kader, soms met afwijkingen en uitzonderingen, maar dat zou me hier nu te ver leiden.

Geloven is voor mij durven: durven buiten komen, en tegelijkertijd durven binnen gaan, meestappen in een groter geheel.

Naast durven betekent geloven ook vertrouwen. Dat ligt misschien in elkaars verlengde, maar met vertrouwen bedoel ik: mogen uitgaan van het goede! Als er iets is dat ik dankzij m'n handicap mocht leren is het dat wel: er zijn altijd goede mensen, bereid om een handje toe te steken waar nodig. Dat klinkt logisch maar u moet zich proberen voor te stellen: ik heb echt vaak letterlijk een duwtje in m'n rug nodig. Veel gebouwen hebben opstapjes, stoepen zijn niet overal afgerond, en in de GB staat het merk dat ik wil stevast op de bovenste plank. De bereidheid van toevallige voorbijgangers ervaar ik als Genade Gods.

Geloven is dus durven en vertrouwen. Maar ook grond om op te staan. Mogen voelen dat mijn ervaringen passen in een groter geheel, een verhaal dat steeds verder gaat. Ik krijg een hoofdstukje, helemaal voor mezelf, ik mag de leestekens zetten waar ik wil: punten en komma's, uitroep- en vraagtekens. Maar tegelijkertijd gaat het verhaal verder. Deze tijd lijkt de autobiografie als enig model naar voor te schuiven: we moeten ons eigen verhaal schrijven! Autonomie en zelfbeschikking lijken zaligmakend. We moeten druk doen en elk moment een mooie verhaallijn uitwerken. Net als de snelle televisie mogen we niet teveel stilstaan. Rust wordt verward met verveling en is ten stelligste uit den boze. Ook ik trap regelmatig in die valkuil, en ben graag drukdoende bezig. Ook ik heb graag een verhaal te vertellen. Maar ik ervaar ook de weldaad van het op verhaal komen, de deugd van het rustig luisteren naar eeuwenoude verhalen. Het doet me stilstaan, het leert me

relativeren. Het hedendaagse dogma van de autobiografie is maar een maatschappelijk modeverschijnsel. Alsof we zelf de pen in de hand hebben? Als ik af en toe al eens een leesteken kan plaatsen, ben ik al content. Ik vind het geruststellend dat mijn levensverhaal geen bestseller hoeft te zijn, dat mijn naam sowieso in Zijn handpalm gegrift staat. Ik mag meeschrijven aan Zijn verhaal maar ik moet geen verhaallijnen ensceneren of spannende plots toevoegen -net voor het reclameblok. Er zit grond onder mijn verhaal, ik hoef geen held te spelen in een commercieel goedlopende autobiografie. Ik mag gewoon simpelweg mezelf zijn, een van de vele mensen van de weg, onderweg. En ik neem mee: durven, vertrouwen en grond om op te staan.

Hoe kan ik dan anders dan blij zijn? Geloven betekent voor mij bovenal: vreugde! Ik heb het gevoel, dat m'n rolstoel als een vergrootglas werkt voor m'n emoties. M'n lijf voel ik nog maar voor de helft, maar m'n gevoel lijkt wel verdubbelt. Als ik triest ben, ben ik bijna dubbel triest, want dan ben ik ook nog gehandicapt. Als het lijkt alsof alles tegen zit, dan zit het echt goed tegen, want de wereld is niet toegankelijk. En als ik blij ben, dan kan ik wel verdrinken in de blijdschap dat ik nog leef! Daar kan ik echt vrolijk van worden. Een lieveheersbeestje zien en beseffen dat ik het mag zien, bij mensen zijn en beseffen dat ik er ben. Die vreugde heeft een grote dankbaarheid in zich, een dankbaarheid die niet zonder onderwerp is: ik ben Hem dankbaar. Hij die... Hij die is.

Als ik het over vreugde heb, wil ik ook verdriet niet uit de weg gaan. Naar mijn gevoel lijkt christelijk geloof veel en vaak stil te staan bij lijden. Ja, God hoort de jammerklachten van Zijn volk, maar Hij luistert ook graag naar de vreugdekreten en het feestgedruis. Oprecht beleefde vreugde is zeker ook een vindplaats van God. En dan heb ik het niet over holle en oppervlakkige zattemenspraak, noch over ijdel snobistisch tu-m'avais-vu -gekir. Daar is God niet. Ik betrap mezelf ook wel eens op gelal of gekir, en gelukkig zet dat besef me eensklaps met m'n voeten op de grond. Dan besef ik dat ik niet trouw ben aan mezelf of m'n geloof, dan ben ik alle houvast verloren. Ontnuchterd, al dan niet met een kater, kan ik toch weer bij God komen, in de achtergebleven leegte zie ik dat deze omweg van oppervlakkigheid alleen maar tijd- en energieverlies was en dat ik beter mijn verhaallijn volg. Mijn God, onze God, is er in vreugde en verdriet.

Ik wil ook iets zeggen over de grote theodicee. De vraag naar het bestaan van God als er zoveel lijden is. Niet dat ik een antwoord heb, maar dat hoeft ook helemaal niet. Tijdens m'n revalidatie, zowel lichamelijk als geestelijk, kwam ik die vraag vaak tegen. Verrassend genoeg nooit ten persoonlijke titel. Ik heb me echt nooit afgevraagd: 'Waarom moest mij dit nu overkomen?' en de 'Dit hebt ge toch niet verdiend' van bezoekers vond ik erg ongepast. Alsof iemand een handicap 'verdiend'? Maar de theodicee was er wel: hoe kon ik omgaan met pijn en geloof? Hoe kon ik verstaan dat God er is maar Zijn almacht niet gebruikt om zinloos lijden te stoppen. Ook vandaag blijft die vraag staan: zowel in mijn twijfel en dromen als in gesprekken die ik heb met vrienden en kennissen. 'Waar is God als er lijden is?'

Ik kan een beetje troost vinden in het Vaderlijk tolereren van onze vrije wil. Zoals ik al zei: ik zet graag zelf de leestekens in mijn verhaal, en als lijden een consequentie is van vrije wil, moeten we dat misschien gewoon erbij pakken?

Ik vond ook een beetje troost in het non-dualistisch denken, dat in oosterse religies en in de woestijntraditie zoveel sterker aanwezig is. Zeker geestelijk en spiritueel lijden kan ik zo beter verstaan. Wat is lijden, als het niet enkel de tegenpool van geluk is? Wat is geluk, echt? Als ik lijden zie als de afwezigheid van een perfecte lichamelijke en geestelijke gezondheid, dan mis ik wat en dat ervaar ik als onrecht. Als pijn echter een deel van het herstel is, een eigenschap eigen aan mijn lijf en geest, dan is het niet zo erg om m'n voeten continu te voelen tintelen -ik heb twee voeten. Dan is het niet zo erg om me af en toe flink eenzaam te voelen, ik herken dat gevoel omdat ik soms ook verbondenheid ervaar.

Voor mij bleek de beste manier om met de theodicee om te gaan de wedervraag: Waarom zeg ik dat er veel lijden is? Er is toch ook veel vreugd? En waarom zeg ik dat God in Zijn Almacht hier wat aan moet doen? Misschien kan ik zelf wel iets betekenen? De vraag 'Waar is God als er lijden is?' heeft ook als antwoord: 'er! Hij is ER'. Betere antwoorden op de theodicee heb ik niet, maar ik zei al: dat vind ik ook niet zo belangrijk.

Misschien word ik wat te abstract? Geloven is durven en vertrouwen, grond om op te staan en vreugde. Laat me proberen het wat concreter te maken: wat zijn de implicaties van christelijk geloof in mijn dagelijks leven?

Eerst en vooral wil ik getuigen dat voor mij geloof echt te ervaren is. Ik kan het niet uitleggen of bewijzen, maar het gebed heeft mijn leven gered. Terwijl artsen vochten voor m'n leven, en machines m'n lijf ondersteunden, heb ik het dagelijks avondgebed in het dorp waar ik geboren ben en de vele pintjes die studenten op m'n gezondheid dronken ervaren. Of het nu de traditionele noveen was, of het waren de feestjes die medestudenten aan mij opdroegen, ik heb die nabijheid gesmaakt. Ik kan hier echt niets zinnigs over zeggen, alleen maar: dankjewel!

Als afgestudeerde vond ik snel werk, in de financiële sector. Ik had mezelf bewezen, ook al was dat eigenlijk nergens voor nodig. Intussen was ik aan de zaterdagcursus godgeleerdheid begonnen. Ik wou weten om beter te kunnen geloven, ik had meer kader nodig en handvaten. En of ik die kreeg. De passie van sommige lesgevers was werkelijk besmettelijk, ik voelde me uitgedaagd en opgevorderd. Misschien kunnen jullie dat beter verstaan als ik zeg dat één van die lesgevers Bart Paepe was. De manier waarop hij over de bijbel sprak, de oprechtheid waarmee hij het institutionele integreerde in zijn verhaal, ons verhaal, een verhaal dat verder gaat dan dat ene moment op die plek. Ja, als ik het zo bekeek, dan kon ik me daar ook in vinden. Ik leerde hoe dat ene verhaal, een verhaal van onderweg zijn, vele en verschillende verhaaltjes overkoepelde en een groter verhaal vormt waar ook ik in mag thuiskomen. Ik leerde ook dat er meer wegen zijn naar de kern van het geloof, dat andere godsdiensten helemaal anders zijn maar daarom niet minder belangrijk voor de mensen die ze belijden. Ik leerde hoe mijn persoonlijke godservaring zoveel meer rijkdom kreeg door het kader van het verhaal. Ik leerde God noemen en Hij zeggen. De intense ervaringen die ik had, kon ik benoemen, wat het makkelijker maakte erover te spreken en ze beter te verstaan. Ik zal Bart, en vele andere lesgevers daar altijd dankbaar voor blijven!

Ik moest iets doen met die gekregen inzichten. Voor mij waren ze zo verrijkend, en tegelijkertijd wist ik dat ik het verder dan mezelf kon dragen, ik mocht die schoonheid niet voor mezelf houden. Heel voorzichtig en met veel schrik polste ik naar manieren om meer te doen met dat versterkte geloof. Veel medecursisten volgden de zaterdagles om het diploma van catecheet te verdienen, om godsdienstles te mogen geven. Maar ik voor de klas staan? Dat kon toch helemaal niet? Pas toen ik een promotie op m'n toenmalige job misliep durfde ik de stap te zetten: ik werd godsdienstjuf. Of misschien moet ik zeggen: ik volgde de weg die me toeliet dichterbij mezelf, en bij Hem te komen. Ik leerde veel van m'n leerlingen, misschien leerden zij ook iets van mij. Iets leren, meer te weten komen... Weten is best belangrijk voor mij, terwijl geloven is een beetje 'niet hoeven weten' is. 'Niet willen weten'.

Eerder sprak ik over het grote verhaal waarin ik een rol mag spelen. Natuurlijk ken ik niet het hele verhaal. We 'weten' immers enkel hoe het afloopt: een happy end! Maar hoe alle verhaallijnen verder lopen, wat en wie ik op mijn weg mag tegenkomen... best spannend! Niet hoeven weten en toch mogen doen. Geloven is voor mij zeker ook daadkracht. De stap zetten naar het lesgeven was zeker geïnspireerd door het willen 'doen'. Ik wilde iets doen met mijn geloof.

Vijf jaar geleden kwam er een job vrij op Lessius, de hogeschool waar ik zelf gestudeerd had. Een job waar ik me helemaal in kon vinden: IDeE - Identiteit, Diversiteit en Engagement: drie facetten van hoe ik de dieptedimensie zag en zie: ik ben wie ik ben, we zijn allemaal anders, en wat kunnen we voor elkaar betekenen. Dat engagement intrigeerde me, het was de daadkracht van mijn geloof. Engagement is ook de insteek waarop studenten zich het liefst laten aanspreken, niet de theoretische en theologische benadering, die ik zelf eerst zo nodig had. Intussen verkende ik dat engagement ook voor mezelf. Al enkele jaren ga ik elke woensdag naar het daklozenrestaurant, om in vriendschap een babbeltje te slaan met de mensen daar. Zij leerden me dat de wereld waarin ik leef veel groter is dan ik kon zien. Zij leerden me dat we wel nog nood hebben aan een God die verlost, ook al kon ik dat zelf niet zo intens ervaren. Ik liet me zelf vaker wel dan niet verblinden door het luxeleventje dat we mogen leiden/lijden. Ja, ook in de stompzinnigheid en oppervlakkigheid van luxe kan God gevonden worden, een God die bevrijdt en verlost, een God die elk verhaal draagt.

Om af te sluiten kan ik samenvatten wat christelijk gelovig zijn voor mij betekent: ik ben m'n leven dankbaar, zonder het gebed van mensen en de genade Gods zou ik hier nu niet zitten. Op professioneel vlak heeft m'n geloof impact gehad, en in m'n vrije tijd probeer ik via vrijwilligerswerk m'n geloof handen en voeten en vooral een hart te geven. Ik voel dat m'n verhaal gedragen wordt.

Maar mijn verhaal is nog niet af, het verhaal loopt verder. Overmorgen zet ik nieuwe stappen. De laatste jaren lees ik meer over oosterse religies, over de woestijntraditie die ook in de vroegchristelijke kerk aanwezig was. Workshops bij jezuiten en benedictijnen, en meer nog: uren aan de rand van de Schelde, met een boek, in stilte: het doet me deugd! Overmorgen vertrek ik naar Santiago, ik wil proberen 120 km van de pelgrimstocht te rollen. Of ik mijn weg zal vinden, weet ik niet. Of ik zal aankomen, is al helemaal onzeker. Maar ik vertrek, en ik neem mee: durf en vertrouwen, grond om op te staan en vreugde, ervaren, niet hoeven weten en daadkracht. En misschien een beetje aanmoediging en sympathie van jullie...

Dankjewel dat ik hier mocht zijn, dat ik mijn verhaal met jullie mocht delen, dat we een stukje van de weg samen gaan.